

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 15 września 2016 r.

**w sprawie odmowy powołania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
kandydatów przedstawionych przez Krajową Radę Sądownictwa z wnioskiem
o powołanie na stanowiska sędziowskie**

W związku z wydaniem przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowienia z 22 czerwca 2016 r. Nr 1130.9.2016 w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, którym Prezydent odmówił powołania do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich dziesięciorga kandydatów przedstawionych przez Krajową Radę Sądownictwa z wnioskiem o powołanie, Rada przedstawia swoje stanowisko.

Zgodnie z art. 179 Konstytucji procedura powoływania sędziów jest dwuetapowa. Sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa. Taka konstrukcja prawna wymaga współpracy między tymi organami, w szczególności gdy uwzględni się znaczenie i rangę nominacji sędziowskiej dla prawidłowego funkcjonowania państwa prawa. Udział w procesie nominacyjnym zarówno organu władzy wykonawczej, jak i organu władzy sądowniczej ma na celu z jednej strony wzmocnienie pozycji urzędu sędziego, który wydaje wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, z drugiej zaś realizuje wyrażoną w art. 10 ust. 1 Konstytucji zasadę trójpodziału i równoważenia się władz. Prezydent, korzystając z prerogatywy do powoływania sędziów, powinien, podejmując w szczególności decyzję o odmowie powołania kandydata przedstawionego przez Radę, czynić to z poszanowaniem Konstytucji, do czego zobowiązuje Prezydenta art. 126 ust. 2 i 3 Konstytucji. Obowiązek ten nabiera szczególnego znaczenia w odniesieniu do kandydata przedstawionego przez Radę z wnioskiem o powołanie na wyższe stanowisko sędziowskie. Decyzja Prezydenta o odmowie powołania może bowiem w takim przypadku zagrażać niezawisłości sędziowskiej, o której stanowi art. 178 ust. 1 Konstytucji. W takiej sytuacji istotne znaczenie mają niewątpliwie przesłanki, które zadecydowały o niepowołaniu sędziego na stanowisko w sądzie wyższej instancji, zaś brak ich ujawnienia może podważać zaufanie do osoby sędziego i wydawanych z jego udziałem wyroków w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Krajowa Rada Sądownictwa jest konstytucyjnym organem państwa składającym się

z przedstawicieli władzy sądowniczej, władzy wykonawczej, władzy ustawodawczej oraz przedstawiciela Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Do zadań Rady należy przede wszystkim stanie na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Rada posiada kompetencję do przedstawiania Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatów z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, a także sędziów sądów powszechnych, administracyjnych i wojskowych wszystkich szczebli. Procedura wyłaniania kandydatów na sędziów została wyczerpująco uregulowana w przepisach ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 133, ze zm.) oraz ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 976) i składa się z kilku niezależnych etapów postępowania. Rada dokonuje merytorycznej oceny wszystkich zgłoszonych w postępowaniu nominacyjnym kandydatów, stosując jednakowe (ustawowe) kryteria oceny wyrażone w art. 35 ust.1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa. Zgodnie z tym przepisem Rada, podejmując uchwałę, kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia ich doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia, a także opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów. Postępowanie przed Radą ma charakter transparentny. Każdy z kandydatów posiada dostęp do dokumentów zgromadzonych w postępowaniu nominacyjnym, a ponadto Rada w uzasadnieniu uchwały przedstawia motywy, które zadecydowały o przedstawieniu lub nieprzedstawieniu z wnioskiem o powołanie kandydatów biorących udział w konkursie. Kandydat posiada również prawo zaskarżenia uchwały do Sądu Najwyższego, jeżeli uważa, że została ona podjęta z naruszeniem prawa.

Mając powyższe na uwadze Rada stoi na stanowisku, że Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, podejmując decyzję o odmowie powołania na urząd sędziowski kandydaty wyłonionej przez Krajową Radę Sądownictwa po przeprowadzeniu kilkietapowej otwartej procedury nominacyjnej, powinien to czynić wyłącznie w wyjątkowych i nadzwyczajnych przypadkach. Decyzja taka powinna być oparta na merytorycznych i jawnych przesłankach. W ocenie Rady odmowa powołania nie może być podejmowana przez Prezydenta arbitralnie, w oderwaniu od materiałów zgromadzonych w toku postępowania nominacyjnego lub okoliczności ujawnionych po podjęciu przez Radę uchwały o wystąpieniu do Prezydenta z wnioskiem o powołanie kandydata.

Możliwość podejmowania przez Prezydenta arbitralnej decyzji o niepowołaniu sędziów byłaby niezgodna z art. 60 w zw. z art. 32 ust. 1 oraz w zw. z art. 2 Konstytucji, które

gwarantują każdemu obywatelowi prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych i równych zasadach.

Brak uzasadnienia postanowienia Prezydenta odmawiającego powołania dziesięciorga sędziów oraz nieprzekazanie Krajowej Radzie Sądownictwa informacji o przyczynach podjętej decyzji narusza transparentność procesu nominacyjnego oraz może być odbierana jako arbitralna decyzja Prezydenta, stwarzając niebezpieczeństwo podobnych sytuacji w przyszłości. Rada nie ma wiedzy co do tego, czy ewentualne zastrzeżenia Prezydenta dotyczyły sposobu procedowania przez Radę, czy też kwalifikacji poszczególnych kandydatów, spośród których dziewięć osób pełni już służbę sędziowską. Jeśli zastrzeżenia Prezydenta dotyczyły bezpośrednio kandydatów przedstawionych przez Radę z wnioskami, to brak informacji, jakich kwestii owe zastrzeżenia dotyczą, zagraża w istocie niezawisłości tych sędziów, którzy sprawują urząd i może podważać zaufanie obywateli do nich i do wymiaru sprawiedliwości.

Krajowa Rada Sądownictwa podkreśla, że w świetle dyspozycji art. 179 Konstytucji warunkiem właściwego przebiegu procesu nominacyjnego mającego na celu powołanie na urząd sędziego, jest współpraca między Radą a Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej. Współpraca taka nie jest jednak możliwa bez transparentności podejmowanych działań, a brak uzasadnienia postanowienia Prezydenta pozbawia Radę możliwości zapoznania się z Jego stanowiskiem i podjęcia dialogu w celu wyeliminowania podobnych sytuacji w przyszłości. Mimo uprawnienia przewidzianego w art. 45 ust. 1 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, zgodnie z którym w przypadku ujawnienia nowych okoliczności dotyczących osoby wskazanej we wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, Prezydent może wystąpić do Rady z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, Prezydent w omawianym przypadku nie skorzystał z takiej możliwości, chociaż mogło to mieć wpływ na późniejszą decyzję o odmowie powołania sędziów.

Ponadto, w ocenie Rady, postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 22 czerwca 2016 r. odmawiające powołania kandydata na urząd sędziego powinno mieć charakter indywidualny, a nie zbiorczy. Rada nie ma informacji czy poszczególni kandydaci otrzymali indywidualne postanowienia Prezydenta oraz czy zostały im przedstawione przesłanki niepowołania na stanowisko sędziowskie.

Mając powyższe na uwadze, Rada zwraca się do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z prośbą o uzasadnienie postanowienia z 22 czerwca 2016 r. Nr 1130.9.2016 w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego i przedstawienie Radzie rzeczywistych

przyczyn odmowy powołania poszczególnych kandydatów do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego.